

Den 31. marts 2013

Amnesty Internationals supplerende bemærkninger til L141, forslag til lov om ændring af straffelovens bestemmelser om seksualforbrydelser

Amnesty International har tidligere fremsendt bemærkninger til Straffelovrådets betænkning om seksualforbrydelser. Vi hilser på den baggrund L 141 velkomment, idet det vil indebære vigtige forbedringer af retsbeskyttelsen for voldtægts ofre i Danmark.

Vi er siden blevet opmærksomme på forhold, som vi ikke berørte i vores høringsvar af 8. januar 2013, og ønsker på den baggrund at tilføje følgende, supplerende og uddybende bemærkninger:

Udvidelse af voldtægtsbestemmelsen

Amnesty finder det positivt, at lovforslaget følger Straffelovrådets model C, hvorved den centrale voldtægtsbestemmelse, § 216, udvides til også at omfatte forhold, hvor en person skaffer sig sex ved at udnytte et offers forsvarsløse tilstand (nuværende § 218 stk. 2) samt ved brug af anden ulovlig tvang (nuværende § 217).

Amnesty er imidlertid blevet opmærksomme på, at den foreslåede udvidelse af voldtægtsbestemmelsen ikke inkluderer personer med mentale eller psykiske handicap (jf. den gældende § 218, stk. 1). Amnesty finder det problematisk, at denne gruppe således kommer til at nyde en ringere beskyttelse i loven end andre ofre. At udnytte en persons mentale retardering eller psykiske sygdom til at tvinge ofret til sex bør efter vores mening være omfattet af den centrale i voldtægtsbestemmelse. Vi foreslår derfor, at § 216 udvides til også at omfatte sådanne forhold.

Forskel på straffniveaueet i overfalds-, kontakt- og parvoldtægt

Amnesty International har i en årrække forsøgt at få opmærksomhed på det forhold, at standardstraffen for overfaldsvoldtægt var betydeligt højere end standardstraffen for kontakt- og parvoldtægt – selv om undersøgelser viser, at ofrene i kontakt- og parvoldtægter udsættes for vold og mishandling i større omfang end ofre for overfaldsvoldtægter. Vi har kritiseret, at det således ikke syntes at være den konkrete grovhed af voldtægten, som bestemte straffniveaueet, men snarere at overfaldsvoldtægt (hvor gerningsmanden og ofret ikke kender hinanden) pr. definition anses som mere krænkende end kontakt- og parvoldtægt.

Det er derfor med tilfredshed, at Amnesty ser, at det præciseres i bemærkningerne til lovforslaget, at *“strafudmålingen i voldtægtssager skal ske på grundlag af en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af voldtægtens karakter og øvrige foreliggende omstændigheder og ikke på grundlag af en generelt forskellig vurdering af grovheden af kontaktvoldtægt og parvoldtægt i forhold til overfaldsvoldtægt”* [vores udhævnings] (L 141, s. 49)

På den baggrund finder vi det ekstra beklageligt, at der derefter alligevel – som for en sikkerheds skyld, som om man alligevel ikke helt tror på sit eget ræsonnement – tilføjes, *“At der er tale om et overfald, vil imidlertid i almindelighed udgøre en skærpende omstændighed, og straffen for overfaldsvoldtægt vil derfor alt andet lige være strengere end for en kontaktvoldtægt eller en parvoldtægt.”* (ibid.) Amnesty anbefaler, at denne sætning fjernes.

Efter den gældende praksis sker opdelingen af voldtægter i overfaldsvoldtægt, kontaktvoldtægt og partnervoldtægt udelukkende ud fra *den personlige relation mellem ofret og gerningsmanden forud for voldtægten* – og ikke ud fra, om der er anvendt vold eller andre konkrete omstændigheder ved voldtægten. Således vil et voldeligt overfald, hvor offeret udover at blive slået og sparket, bliver voldtaget, blive karakteriseret som en kontaktvoldtægt, hvis offer og gerningsmand har mødt hinanden, talt sammen, forud for overfaldet. Selv om mishandlingen efter alle almindelige standarder og normer har karakter af et overfald, vil det blive anset som, behandlet som og “bogført” som en kontaktvoldtægt i kriminalstatistikkerne.

Amnesty finder det stærkt problematisk, at man således i bemærkninger til lovforslaget ender med alligevel at sende et signal om, at det er mindre slemt, mindre krænkende, mindre strafværdigt, at voldtage sin ægtefælle, partner eller bekendte, end det er at voldtage en fremmed. Vi foreslår, at det i bemærkningerne til lovforslaget i stedet anføres

udtrykkeligt, at det forhold, at en voldtægt er begået mod en person, som gerningsmanden har eller har haft en relation til forud for voldtægten, herunder ægteskab eller samliv, ikke i sig selv bør anses som formildende omstændigheder.

Vi henviser til yderligere uddybning af dette i vores høringssvar til Straffelovrådets betænkning.

Definitionen af samleje.

Amnesty finder det ønskværdigt og stringent, at lovforslaget udvider samlejebegrebet fra alene at omfatte vaginalt samleje til også at omfatte analt samleje; dels fordi tvunget analt samleje må anses for fuldt så krænkende som vaginalt samleje, dels på grund af den øgede ligestilling mellem mandlige og kvindelige ofre.

Amnesty finder dog, at også tvungen *oral indtrængen* bør omfattes af samlejedefinitionen i § 216, i stedet for (som efter den gældende lov) at straffe oral indtrængen efter § 225 om anden seksuel omgængelse. At lade tvungen oral indtrængen straffe efter § 216 vil efter Amnesty Internationals opfattelse sende et signal om – og anerkendelse af - at tvungen oralsex opleves lige så krænkende af ofret som mere traditionelt samleje og dermed er lige så strafværdig.